

Str. 11, Sborok

Կ. ՏԵՐ-ՄՈՎԱԿԱՆԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

آرهولك

باب عالی جاده سنه

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՈՐԱՆ ԵՐԱՐԱՐՈՒՄԻ ԱՄՈՐՈՒՄԻՆ ԵՒ ԱՆՊԱՆԻՍՈՅ ԾՈՒԼՆԵՐԻՆ

Պեղկրատեն հետեւեալը կը հեռագրուի. — Չեթինեէէն առնուած տեղեկութիւններու համաձայն, Նըրոտայի առկու գործողութիւնները հետզհետէ կը դժուարանան:

Խոշոր թնդանօթներու լարումը գրեթէ անկարելի է ողողումներուն և անատուններու չգոյութեան պատճառով:

Վիէնայէն առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ. — «Նայէ Ֆրայէ Փրէսէ» կը կարծէ զի նախ որ Սերպիա և Գարատաղ առաջիկայ շարժու իրենց գրաւած հողամասերուն կցումը պիտի յայտարարեն:

Աթէնքէն կը հեռագրուի. — Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը իմացուցած է զինակիցներուն որ ծովեղերներուն պաշարման հետեւանքով այլևս չի կրնար Սերպիոյ փոխադրութիւնը ապահովել:

Չեթինեէէն կը հեռագրեն «Թան»ի. — «Միջազգային նաւատորմին հրամանատարը Գարատաղի կառավարութեան հարողեց ծովեղերներու պաշարումը որ կը գործադրուի այս իրիկունէն սկսեալ:

Նիքոլայ թագաւորը հարողեց տէրութեանց գետնաններուն որ եթէ բռնութիւն գործածուի, պիտի հրաժարի զանէն, զգայնելով այսպէս որ այն ատեն Սերպիան իրեն պիտի կցէ Գարատաղը»:

Պեղկրատեն «Մաթէն»ի կը հեռագրուի. — Հակառակ այն բուն յարձակման որ տեղի կ'ունենայ Նըրոտայի առկու թրքական զինուոր ամբողջ թաւապօշի վրայ, բերդաքաղաքը կը դիմադրէ միշտ:

Թրքուած հող մը կ'արգիլէ յարձակողներու գործողութիւնները հարաւային և հարաւարեւելեան հատածներուն մէջ: Չորսվար Պոլսի չի հրամանին վրայ յարձակումը ընդհատուցու այդ հատածներուն մէջ որպէս զի թող որոշ ամիսէն զինուորներուն անցը մը բանալու հետեւակազօրին համար:

Սերպ թնդանօթները լուծեան դատարարեցին Պերպիայի և Փոքրիկ Պարտոնեօի թրքական հրետանիները զորս սերպ հետեւակազօրը յարձակման կ'ենթարկէր արդէն:

Պատերազմական նախարար զօրավար Պոյանովիչ կը կարծէ որ Նըրոտան այսուհետեւ չի կրնար երկու օրէ աւելի դիմանալ:

Պեղկրատեն «Մաթէն»ի կը հեռագրուի. — Երեկ կէս օրին սերպ զինուորներու հրամանատար զօրավար Պոյանովիչ բանադնաց մը զրկել թուրք հրամանատար Էսատ փաշայի մօտ, հրաւիրելով զայն որ անհմատուր ըլլայ խուսափելու համար անօգուտ արկածահեղութիւնէ մը և ուրիշ անպիտան արդէններէն:

Էսատ փաշա պատասխանեց որ ինք պիտի կռուի մինչև վերջին շունչը:

Ասոր վրայ ուժակոծումը վեկտու այս առուման ժամը 2ին: Ընդհանուր յարձակման հրաման տրուեցաւ: Պաշարողներու բոլոր թնդանօթները և ամբողջ հետեւակազօրը, մօտաւորապէս 50,000 կռուող, ամէն կողմէ կը յարձակին բերդաքաղաքին վրայ:

Քանի մը թերթեր Չեթինեէն և Ալեքսիոյն հեռագիրները ստացան, որոնք կը ժամուցանեն թէ Նըրոտա ինկած է և թէ սերպ և գարատաղեան զինուորները քաղաք մտած են այսօր կէս օրէ ետք:

Կառավարութիւնը պաշտօնական տեղեկութիւն չստացաւ այս մասին:

ԵՐԱՐԱՐՈՒՄԻ ԱՆՈՐՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ

Քորֆուէն «Մաթէն»ի կը հեռագրուի. — Մեծ ցոյցեր տեղի ունեցան Քորֆուի մէջ ի պատիւ Նըրոտայի անկման: Եկեղեցիներու զանգակները կը հնչեն իրենց ամբողջ թափով: Թափորները կը պտտին քաղաքին մէջ նուագախումբերու հետ:

Ծափահարութիւնները կ'ողողին նաեւ յունական նաւատորմին, որ խաղաղած է նաւահանգիստին մէջ, և որ նպատեց յաղթութեան երկու ամիսէ ի վեր Նըրոտա փոխադրելով 40,000 Սերպեր:

ԴԱՐԱՐԱՐՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ

Լոնտոնէն «Մաթէն»ի կը հեռագրուի. — «Փէլ Մէլ Կալէթ»ի մասնաւոր թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած է Գարատաղի Նիքոլայ թագաւորին հետ:

Ահաւասիկ թագաւորին յայտարարութիւններուն ամէնէն հետաքրքրական մասը.

«Ես միշտ պատերազմի մէջ եղած եմ թուրքերուն հետ: Ասոր պատճառը պէտք է իմտուի այն իրողութեան մէջ որ անոնք մեզմէ խնային, երեք հարիւր տարի առաջ, մեր ամենաբարեբեր հողերը և թէ իմ ժողովուրդս չի կրնար ապրիլ այն ժայռերուն վրայ, որոնք կը չլվապատեն մեզ: Այնպէս կը դատապարտէ իմ ընթացքը, բայց կը մոռնայ որ Չեթինի ձորը կազմող բարերը հողերուն նուաճումը անհրաժեշտ է մեզի համար եթէ կ'ուզենք ապրիլ»:

«Յորենը և եղիպացորենը չեն բռնար ժայռին վրայ: Երեք դարէ աւելի թուրքը գրաւեց մեր հողերու լաւագոյն մասը և 3 դարէ ի վեր մենք կը ջանանք զանոնք վերստին նուաճել»:

«Գալով Նըրոտայի, ան մեզի պատկանած է երբ դեռ թուրքերը մեզմէ առած չէին զայն: Իմ նախնիներս հոն ունին իրենց գերեզմանները և եկեղեցիները շինուած են անոնց կողմէ»:

«Նըրոտան իմ մայրաքաղաքս պիտի ըլլայ: Չայն պիտի կապենք միւս քաղաքներուն նախ ճամբաներով և ապա երկաթուղիով»:

ԴԱՐԱՐԱՐՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ

Լոնտոնէն կը հեռագրուի. — Դեսպանները գումարուեցան այսօր: Ժողովը տեւեց երկու ժամ: Յաջորդէ նիստը տեղի պիտի ունենայ ուրբաթէ: Լոնտոնէն կը հեռագրուի. — Ռեօյթէրի գործակալութիւնը կ'ի-

մանայ որ դեսպանները իրենց այսօրուան նիստին մէջ ըննեցին պալանեան պետութիւններու պատասխան ծանուցագիրը և որոշումներ տուին տեղութեանց կողմէ անոր արուելքը պատասխանին մասին:

Պատճառներ կան կարծելու որ տեղութեանց կարծիքը, այս մասին որ և է փոփոխութեան ենթարկուած չէ:

Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը հաստատուի որ այսօր կայուած թիւնը կը նկատուի կերպով մը աւելի լաւատեսօրէն, որովհետեւ զինակիցներու գէրքը կը թուի աւելի չափաւոր ըլլալ:

Կը հաստատուի նոյնպէս որ կը խորհուի, Գարատաղեան խնդրին առթիւ, կարգ մը առաջարկներ ընել, որոնք երեւմտական բնակչութիւն պիտի ունենան և որոնք կը յուսացուի որ նպաստաւոր ազդեցութիւն ունենան Գարատաղի գերբնի վրայ:

Լոնտոնէն ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ. — Գարատաղեան պատուիրակները ինչպէս նաեւ Հազգը փաշա այսօր արտաքին գործերու նախարարութեան պաշտօնատանը գացին:

ԴԱՐԱՐԱՐՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ

Պեղկրատեն հետեւեալը կը հեռագրուի. — Բայիսթիւնը իր այս օրուան նիստին մէջ, շարունակեց վիճաբանիլ զինուորական նոր օրէնագիծերու մասին:

Ազգային-ազատական կառավարութեան պէտ Պ. Պատեման ի վեր հանեց որ պալանեան ժողովուրդներու գիտակցութիւնը մեծապէս աճած է տարուած յաղթանակներուն հետեւանքով, ինչ որ կը վստահ մասնաւորապէս Աւստրիոյ-Հունգարիոյ: Միւս կողմէ Տարտանէի և Փոքր Ասիոյ հարցերու յարցման հաւանականութիւնը ծանրօրէն կը ճնշէ արագալային վրայ:

Պ. Միւլլըր, ռաւակաւար, յարձակեցաւ զինուորական վարչութեան վրայ, որ գիւտանագիտութիւն մը պէտք էր կարենար իր քաղաքականութեամբ յարգանք հարկադրել ռազմատեղի համալրականութեան:

Պ. Շայպէման, ընկերակալական, հակառակեցաւ զինուորական վարչութեան պահանջներուն, յայտարարելով «կը պահանջուի որ մենք Սերպերը և Պուլկարները նկատենք իբրեւ մեր թշնամիները, որովհետեւ Աւստրիոյ-Հունգարիա իր քաղաքականութեամբ զանոնք իր դէմ գրգռած է»:

Պատերազմական նախարարը զօրավար Հէրնըքէն յայտարարեց. «Եթէ կ'ըսուի որ զինուորական վարչութիւնը յանձնարեց իր քաղաքականութեան մէջ վիճաբանութեան ենթարկուած զինուորական նոր օրէնագիծերուն անհրաժեշտութիւնը անցեալէն աւելի կը բխի ներկայէն և ապագայէն: Այդ հարցը յարցուեցաւ, որովհետեւ Եւրոպայի մէջ իրեւում փոխուեցաւ»:

Պ. Կեպրէրէ, կեդրոնի անդամ, յայտարարեց. — Սխալ մը պիտի ըլլայ անհաւանական համարել պատերազմ մը, յառաջիկայ տարիներուն մէջ: Պէտք է խորհիլ չովինիզմի աճման վրայ Փրանսիայի և Անգլիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ շարունակական սպառազինման մասին: Ասիկա միշտ փառնք մը պիտի ըլլայ եւրոպական խաղաղութեան համար: Ռուսիան է և ոչ թէ Փրանսիան որ մեր վտանգաւոր թշնամին է: Դեռման ժողովուրդը կը փափաքի միայն խաղաղութիւնը պահպանել և բաւականաչափ զինուել:

Յաջորդէ նիստը տեղի պիտի ունենայ վաղը: Պեղկրատեն, 8 Ապրիլ (Ոսմ. Գործ.). — Ընկերակալականներէն զատ ամբողջ գերման հանրային կարծիքը շատ լաւ ընդունելութիւն կ'ընէ վարչապետին ճառին:

ՓԱՐԻԶ, 8 Ապրիլ (Ոսմ. Գործ.). — Փրանսական մամուլին կարեւոր մէկ մասը, ընդունելով մէկտեղ գերման վարչապետին ճառին խաղաղասէր չեւոր, նման փաստերով կը պահանջէ զինուորական ուժերու յաւելումներ բնականաբար եռամսայ ծառայութեան վերահաստատումը:

«Թան այս մասին կ'ըսէ. «Այս ճառը քաղաքիկ պէտք է ապա երկու օրէնքներ. գերման զինուորական օրէնքը և ֆրանսական զինուորական օրէնքը»:

ՍԵՐԱՐԱՐՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ ԿՐՏՈՒՄԸ

Պեղկրատեն կը հեռագրուի. — Սերպիայի մէջ պատերազմական նախարարը պարզեց այն գէրքը զոր կատարեց սերպ բանակը Խորնէի պաշարման մէջ:

Սերպ զինուորները, որոնք բաղկացած 47,868 հոգիէ, զօրավար Սթէփանովիչի հրամանատարութեան տակ, կը պաշարէին Խորնէի ամրոցներու ամենէն զօրաւոր մասը, հրաման ստացան զորհ տալու ամրոցներուն վրայ ընդհանուր յարձակման ստեղծ, գիւրդայնելու համար արեւելեան ճակտին վրայ յարձակող Պուլկարներուն գործը:

Երեքի փաշան, աւելցուց նախարարը, գերի բռնուեցաւ սերպ 20ը գունդին կողմէ:

Խորնէի առկու Սերպերու կորուստները եղան 478 հոգի սպաննուած ճակատամարտին մէջ, 608 հոգի հրանդութեան մեռած և 1917 վիրաւոր:

Պեղկրատեն կը հեռագրուի հետեւեալը. — Սերպիայի այսօրուան նիստին մէջ, օրակարգին անցնելէ առաջ, կարդացուեցաւ քաղաքական շնորհաւորական հեռագիրներ, որոնք զրկուած էին զրուուած հողամասերու զանազան քաղաքներ և Աւստրիոյ պրուսական զանի մը ընկերութիւններու կողմէ այն յաջողութեանց առթիւ զորս տարին սերպ զինուորները Խորնէի առկու:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

Պ. Տրաքովիչ, երկտասարդ-արմատական, հարցապնդում մը ուղղեց Պ. Փայլիչի պալանեան զինակցութեան ինչպէս նաեւ զինակիցներու գիրքին մասին, հանդէպ ծովու վրայ Սերպիոյ երկի և ինքնավար Ալպանիոյ ու իր սահմաններուն խնդրին:

ներու մէջ առանց վերապահութեան համակրութիւն կը յայտնուի յառաւորական այն առաջարկին որ կը հղար ժողովրդական ըուէարկութեամբ լուծելու այն խնդիրը թէ գրաւուած հողամասերը Յունաստանի պիտի պատկանին թէ Ալպանիոյ: Դիտել կը աղբուր իտալիա որ այս եղանակին գիմեց Սափուայի համար, այսօր չի կրնար բանաւոր կերպով հակառակել ատոր:

ԱԶԳ. ԶԱՐԺՈՒՄ

ԳՆԱՌՈՒ ԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ
Արճէյէն 27 փետրուար թիւով կը գրեն «Ճառալ»ի. — Քաղաքին մէկ ժամ հեռաւարութեան վրայ գտնուող փափուղէն քրդական գիւղում վանեցի թէրզիբաշեանի հողերի վրայ ապրում են և տուն հայ միջակներ ամառայ 22ին «խանէ»ի գանձման համար եկող մեծաւորների ձիւնների համար խոտ կը պահանջէ գիւղի աղբուղիէ բերտ Օսմանը յիշեալ մերաւաներէն Պոզու Յակոբեանից վերջինս ուրախութեամբ կուտայ: Երկրորդ անգամ ալ առանց հարցնելու դէպքի կը վերցնեն կը տանին: Այդ ապօրինի քայլի համար Պոզու կը գնայ Օսմանին կը բողբէ: Օսմանը կատարած խալամներով կը յարձակի հայու վրայ ու փառաւոր կը ջարդէ, օգնութեան կը հասնի Պոզուի եղբայրը: Օսմանը այս անգամ «գամաշ»ով, սրա ալ ձեռքին զարնելով արին շարքի կը փայտնէ: Ձեռքի երեսները և շիւքեր կարած Պոզուի ուշաթիւ բերին քաղաք ու բողբեցին: Կառավարութեան ժամատարները գնացին գիւղը Օսմանի յետեւից ու դատարի յետ դարձան: Հայերը մեք գործեցին բերով թէ Օսմանը գիւղին մէջ էր ժամատարները չձեռքաւորեցին այս խօսքը ժամատարները պատուի խնդիր չինելով դատարանին բողբեցին: 28ին գիւղերը բլրդերը վառւածն Պոզուի խոտի դէպը նորից խնդները դիմում են կառավարութեան օգնութեանը, սակայն գիտենք որ անհետեւանք պիտի մնան բողբեցը, և այդ գաղանների գաղան Օսմանը երկու ամիսից աւելի բանտարկուած էր իր ծառային չեկացած երկաթով «գաղբու» համար, բանտից արձակուած երկրորդ օրը վերադարձ է Պոզուին:

ՄԱՍ.
Վ. Խոնուի Գարբեօֆի գիւղէն 19 փետրուար թիւով կը գրուի. — Թուէս քանի մը օր առաջ, գիւղացիներէն Աթո Մեղրոնեանը, Սրբո Սիւթան, Աթո Բուտայեանը, Լոմէր Թաւան և Խաչ Մանուկեանը, կառավարութեան կեդրոնը վիսյութեան տաներու բանտը տեղա եղած էր, Կարնեցի Օսման օնպալին—Խորնէրը Խորնէի տեղերուն յանձնելէ յետոյ յիշեալ պաշտօնեան սկսաւ իր աւերները գործել գիւղին մէջ:

Ամենէն առաջ կը խուզարկէ Խաչիկի տունը և իր հետ կը տանի խեղճ գիւղացու հաւերն ու հնդկահաւերը, տունը տակ ու վրայ կ'ընէ, կը հայհոյէ ու կ'ստորգէ: Սէրբո տունը երթալով խեղճ մարդուն դարին, ցորենը ու բլրուրը իրար խառնելով ձիւնուն կը կեղցնէ, դուրս կը քաշէ արտուն մէկ զոյգ լծկան եղը, որոնցմէ ամենէն լաւը 5—7 ոսկի արծողութեամբ, կը մարթէ և միւր գիւղացիներուն կը ծախէ, մարթն ալ կը տանի բերով թէ «զինուորներուն ոտքը կոչիկ չկայ, անոնցմով կոչիկ պիտի չինեցը»:

Մեր գիւղերը եկող գրեթէ բոլոր պաշտօնեաները այս կերպ կը վարուին:

11

այդ ԳՈՐԷՆԱՐԱՆԱՆ Գ
այդ ԱՆՃԼ առաւորն է լի
գայ զգգնին հրակ բացած է Մա
նեբուն վրայ : Թշտաթին
պէ՛ւ այդ բարձունքներուն վր
նալ տնկը չէին կրնար այն
աօղղիկութիւններու զիս ցափնա

Սյրերու, մանչերու եւ փոքր աղջիկներու յառուկ վայելուչ ձևերով, վերջին նորանեւութեան համաձայն

ՎԱՅՍՈՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Իւրաքանչիւր ապսպր-
րանքի դրամը պէտք է կանխաւ դրկել մանտաբօթիւ
էջրով և կամ Պոստոյ մէջ վճարելի փոխանակադրով:

Երբ որպես լադարներու և աղբորոցոյ տր-
կերներու վրայ բաշտում «Եկալի» նկերու վաճա-
րում, ապրանքանիշ ղաւմանակերու դրոշմադրու-
թիւնը, Կարմիր Վիշարու, զրամարկի բո-
լարմանունութիւնը, եւայլն:

Խնայողական մեծուկի սպասարկչութիւն
Հեռագրական հասցի՝ ՊԱՏԻՔ ԲՈՒՄԸ
Դպարութիւն, Կոնկրետ Բան

